

HJORTEVILDTGRUPPERNES
AFRAPPORTERING 2009
TIL VILDTFORVALTNINGSRÅDET

HJORTEVILDTGRUPPE
VESTJYLLAND (HGV)

Det fremgår af retningslinierne for de regionale hjortevildtgrupper, at der årligt skal ske en afrapportering af aktiviteter til Vildtforvaltningsrådet. Rapporten skal fokusere på de opgaver, som hjortevildtgrupperne har fået pålagt at løse i forvaltningen af kronvildt og dåvildt. Derudover tilstræbes det, at rapporten på en overskuelig måde formidler informationer fra de regionale hjortevildtgrupper til Vildtforvaltningsrådet.

Resultaterne af den regionale hjortevildtgruppes årlige arbejde beskrives ved en omhyggelig besvarelse af de enkelte skemaers spørgsmål. I forlængelse af de 4 hovedarbejdsopgaver (*etiske regler, bestandsstørrelse, afskydning og markskader*) findes et ekstra punkt (Andet), der også så vidt muligt bør anvendes til at videregive relevante, supplerende oplysninger.

Vildtforvaltningsrådet besluttede i 2007, at også dåvildtforvaltning fremover skal indgå i forvaltningsgruppernes arbejde. Derfor rummer afrapporteringsformatet nu også spørgsmål omkring dåvildt. Der vil imidlertid være regioner, hvor der ikke kronvildt, men ikke dåvildt og omvendt. Derfor skal grupperne naturligvis blot besvare spørgsmål om henholdsvis kronvildt og dåvildt, når det er relevant i den pågældende region. I områder, hvor der både forekommer kronvildt og dåvildt, skal alle spørgsmål tilsvarende besvares.

Afrapporteringen sendes elektronisk til: Skov- og Naturstyrelsen, Henrik Lykke Sørensen, hls@sns.dk. Hjortevildtarbejdsgruppen direkte under Vildtforvaltningsrådet vil stå for den samlede afrapportering til Rådet.

Sidste frist for indsendelse af gruppens afrapportering er **den 31/3 2009**.

Det skal her indskærpes, at rapporterne SKAL indsendes rettidigt, således at der er den nødvendige tid til evalueringsarbejde inden forlæggelse for Vildtforvaltningsrådet.

Indholdsfortegnelse:

1. Etiske regler for kronvildtjagt	3
2. Bestandsstørrelse for kronvildt	5
3. Bestandsstørrelse for dåvildt	6
4. Afskydning for kronvildt	7
5. Afskydning for dåvildt	8
6. Markskader efter kronvildt.....	9
7. Øvrige emner.....	10

Bilag:

Bilag 1: Oversigt over afskydningen i HGV's tre lokalområder.

Bilag 2: HGV's forslag til en ændring af jagttiden for kronvildt i HGV's arbejdsområde.

Bilag 3: Oversigt over eftersøgte påkørte kronvildt.

Bilag 4: Spørgeskema om markskader.

Bilag 5: Følgeskrivelse til spørgeskema.

Bilag 6: Konklusioner på svarene på spørgeskemaet.

1. Ethiske regler for kronvildtjagt

1. Hjortevildtgruppen skal beskrive, hvordan de etiske regler for kronvildtjagt er udbredt i området.	Budskabet breder sig stadigt i området, men enkelte steder er fornemmelsen, at reglerne endnu ikke efterleves fuldt ud – og en del jægere har givetvis aldrig hørt om dem. Så opgaven med at udbrede budskaberne er endnu ikke fuldført.
1. Er der konstateret brud på de etiske regler for kronvildtjagt?	I enkelte plantager afholdes der stadig trykjagter i september. Andre steder nedlægges der uforholdsmæssigt mange yngre hjorte. På enkelte lokaliteter er det blevet mere udbredt at der jages (på anstand) på naboarealer til større plantager, når der afholdes jagt i disse. Der er også eksempler på at statsejede arealer ”trykkes” af ”publikum” uden våben og hund, så posterede skytter på naboarealer evt. kan få kronvildt for. Dette er bl.a. oplevet ved Sandfær Plantage, der er den bedste og mest besøgte lokalitet i området for kronvildtobservationer. Skov- og Naturstyrelsen har de seneste fem-seks år administreret Sandfær Plantage som et jagtfrit reservat, for bl.a. at optimere muligheden for publikums oplevelser.
2. Hvad har hjortevildtgruppen foretaget sig i tilfælde af brud på de etiske regler for kronvildtjagt?	Flere af gruppens medlemmer har ageret både overfor lodsejere og jagtlejere på ”problemarealer”. På et af arealerne afholdes der et møde forud for næste jagtsæson.
3. Har det været problematisk for hjortevildtgruppen, at agere på brud?	Ikke specielt, men det er ikke alle steder at forståelsen for gruppen henvendelser er lige stor.
4. Hvordan har tendensen for brud på de etiske regler for kronvildtjagt været i forvaltningsperioden i de regionale områder?	I store dele af HGV’s område er der en stor kronvildtbestand, og dermed også markskader. Fornemmelsen er at kronvildtet nogle steder har fået skadedyrstatus, hvor der på forskellige punkter går på kompromis med et begreb der kunne kaldes ”godt jægerhåndværk”, nabohensyn og almindelig jagtetik.
5. Vildtforvaltningsrådet har i 2007 foranlediget udarbejdet en kronvildtfolder. Har folderen dækket hjortevildtgruppens behov?	Folderen har været delt ud på møder m.v.. Fornemmelsen af effekten er vanskelig at bedømme. Vi mener at den dialog man har med jægerne i dagligdagen og på møder, er mere effektiv til at ændre på holdninger end folderen, men en god og informativ folder om emnet er god at have – både ”i sig selv” og som supplement til dialogen.
6. Andet	

2. Bestandsstørrelse for kronvildt	
1. Hvilke tiltag har den regionale hjortevildtgruppe gjort, for at få et bestandsoverblik?	Vores bestandsskøn baseres stadig på lokale observationer samt opgørelsen af afskydningen.
1. Hvad er den regionale gruppes vurdering af bestandsstørrelsen i tal samt udvikling i det regionale område?	<p>Der er i sæson 2008/09 optalt 1009 leverede stykker kronvildt. Det vurderes til at være et minimumstal.</p> <p>For flere detaljer - se bilag 1.</p> <p>Et bud på bestandsstørrelsen, er meget vanskeligt for så stort område med en bestand med meget varierende tæthed, både geografisk og gennem året. Noget der <u>absolut</u> skal opfattes som et skøn, er en forårsbestand på 2.500-3.000 dyr totalt.</p>
2. Hvad burde efter den regionale gruppes vurdering være den maximale bestandsstørrelse i det regionale område?	<p>Generelt er det også et vanskeligt spørgsmål at svare på, da bestanden er noget skævt fordelt i hjortevildtgruppens område. Koncentrationen af dyr er størst i og omkring de større statsejede skove. Dette forventes forslaget om en justering af jagttiden på kronvildt (bilag 2) at kunne bedre.</p> <p>Lokalt er bestanden flere steder absolut i overkanten, og det har bl.a. Skov- og Naturstyrelsen, Vestjylland haft fokus på - især omkring arealerne under det tidligere Ulborg Statsskovdistrikt. Afskydningen er øget, og der er nedlagt relativt mange gamle hinder.</p> <p>Bestanden kan med fordel lokalt reduceres flere steder. Der er forskelligt syn på en maximal bestand beroende på hvem der spørges!</p>
3. Hvad er den regionale gruppes vurdering af kønssammensætningen i det regionale område?	Afskydningen i området er tæt på 50/50 hvad angår han- og hundyr, men der har gennem flere sæsoner været nedlagt flere handyr end hundyr, hvorfor bestanden stadig er "hundyr tung". Men vurderingen er at udviklingen er positiv mod en mere naturlig kønssammensætning.
4. Hvad er den regionale gruppes vurdering af alderssammensætningen i det regionale område?	For hjortenes vedkommende findes der ikke mange dyr over 4 år, langt de fleste bliver skudt inden. Modne hjorte på 10-12 år eksisterer nærmest ikke. Problemet forsøger vi at rette op på med det vedlagte forslag om lokale jagttider. Se bilag 2.
5. Andet	

3. Bestandsstørrelse for dåvildt	
1. Hvordan er bestanden opstået, og hvilke tiltag har den regionale hjortevildtgruppe gjort, for at få et bestandsoverblik?	<p>I Salling og i Hvidemosen ved Vinderup, er der etablerede bestande.</p> <p>Vi har kontaktpersoner i området som melder tilbage. Der er desuden givet tilladelse til udsætning af dåvildt tre steder.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Området mellem Klosterheden Plantage og Nissum Fjord: 50 dyr, som i sidste sæson satte 33 registrerede kalve. Bestanden trives godt. • Sørvad – syd for Holstebro: tilladelse til 50 dyr – udsætning er påbegyndt. • Råsted – vest for Holstebro: tilladelse til 50 dyr – udsætningen er påbegyndt.
2. Hvad er den regionale gruppes vurdering af bestandsstørrelsen i tal samt udvikling i det regionale område?	<p>Vestsalling: ca. 100 stk. dåvildt. Østsalling: ca. 50 stk. dåvildt og 50 stk. sika. Hvidemose: 20 – 30 stk. dåvildt.</p> <p>Alle tre steder meldes der om en svagt stigende bestand Udslippet af dåvildt fra en hjortefarm i Ørre, mellem Herning og Holstebro, ser ud til at have spredt sig i området.</p>
3. Hvad burde efter den regionale gruppes vurdering være den maximale bestandsstørrelse i det regionale område?	<p>Svært at give et konkret bud på, men det afhænger af hvordan bestandene vil sprede sig. Udviklingen følges nøje.</p>
4. Hvad er den regionale gruppes vurdering af kønssammensætningen i det regionale område?	<p>De steder hvor bestandene er etableret, er der en fornuftig kønssammensætning, dog har det været på tale, at der i Østsalling skulle afholdes et dialogmøde, da bestandene hovedsagelig udvandrer fra et par større ejendomme.</p>
5. Hvad er den regionale gruppes vurdering af alderssammensætningen i det regionale område?	<p>På de tre ”gamle” lokaliteter meldes der om en pæn andel af ældre hjorte.</p>
6. Andet	

4. Afskydning for kronvildt	
1. Hvilke metoder har hjortevildtgruppen brugt, for at få overblik over afskydningen i det regionale område?	Gruppen har folk til at samle oplysninger om nedlagt kronvildt i hele forvaltningsområdet. (Skema med optælling vedlagt – bilag 1)
1. Hvad er hjortevildtgruppens vurdering af afskydningen i forhold til bestandsstørrelsen i det regionale område?	På trods af en stor, og voksende, afskydning er det ikke gruppens vurdering at ”kurven er knækket”. Bestanden vurderes generelt til at være svagt stigende.
2. Hvad er hjortevildtgruppens vurdering af omfanget af afskydningen af følgende grupper i det regionale område: - Kalve - Hinder - Spids- og gaffelhjorte - Seks-endere - Otte-endere - Ti-endere - Tolvendere og større (De ulige rundes op)	Se bilag 2.
3. Hvor stor er problemet omkring påkørsel af kronvildt i det regionale område? Der kan eventuelt vedhæftes et oversigtskort over de ”sorte” vejstrækninger.	Gruppen har ikke mange efterretninger om påkørsler af kronvildt fra den forgangne sæson, og ikke noget der aktuelt kan kaldes ”sorte pletter”. Vedlagt Schweisshundesekretariatets rapporterede trafikeftersøgninger af kronvildt i 2008 (Bilag 3)
4. Andet	

5. Afskydning for dåvildt	
1. Hvilke metoder har hjortevildtgruppen brugt, for at få overblik over afskydningen i det regionale område?	I Salling har vi tre kontaktpersoner. I den øvrige del af HGV's område, er dåvildt omfattet af en lokal særfredning.
2. Hvad er hjortevildtgruppens vurdering af afskydningen i forhold til bestandsstørrelsen i det regionale område?	I Vestsalling har de lodsejere, der en stor del af året har størsteparten af bestanden stående, en fornuftig holdning til afskydningen, og flere steder er der aftaler om afskydning med lokale jagtlejere. I Østsalling bliver afskydningen til tider skæv. Når bestandene vandrer mellem kerneområderne, er det ofte hjortene "det går ud over".
3. Hvad er hjortevildtgruppens vurdering af omfanget af afskydningen af følgende grupper i det regionale område: - Kalve - Hinder - Spidshjorte - Stanghjort - Halvskuffel - Fuldskuffel	
4. Hvor stort er problemet omkring påkørsel af dåvildt i det regionale område? Der kan eventuelt vedhæftes et oversigtskort over de "sorte" vejstrækninger.	I området mellem Klosterheden Plantage og Nissum Fjord, hvor 50 dyr blev udsat i 2008, har der været tre til fire påkørsler. Gruppen anbefaler derfor, at udsætninger helst skal foregå i en rimelig afstand fra større færdselsårer.
5. Andet	Der meldes ikke om væsentlige markskader. Omkring kerneområderne, hvor problemet kunne opstå, er meldingen, at værdien af at have dyrene, er betydelig større end den negative værdi af markskaderne. Råvildtet trives også godt i området sammen med dåvildtet. Der er set spring på syv til ni dyr, og ofte går de sammen med dåvildtet.

6. Markskader efter kronvildt	
1. Er hjortevildtgruppen bekendt med, at der i regionen har været eksempler på, at kronvildt har forvoldt væsentlige markskader?	Ja.
2. Hvad vurderer hjortevildtgruppen, der er den eller de grundlæggende årsager til, at kronvildtet har forårsaget disse væsentlige markskader?	Stor bestand, og i nogle områder for stor. Mangel på attraktiv føde i de større sammenhængende skovområder. Den tørre forsommer lokalt forværede problemerne i 2008. Når jagtsæsonen starter, jages dyrene tilbage til kerneområderne.
3. Hvad har hjortevildtgruppen gjort i forbindelse med eventuelt konstaterede væsentlige markskader?	Gruppen udarbejdede sidste år et spørgeskema, som blev udsendt til 70 lodsejere, som var bosiddende i udsatte områder. Spørgeskema (bilag 4), følgebrev (bilag 5) og kort konklusion udarbejdet på baggrund af svarene (bilag 6) er vedlagt.
1. Har hjortevildtgruppen forslag til, hvorledes den lokale dialog om begrænsning af markskader kan blive endnu bedre end i dag? Er værktøjskassen således i orden?	Flere tiltag er iværksat. Møde med særlig udsatte landmænd. En del naboer til statsskoven bliver inviteret på en riffeljagt, hvilket fremme dialogen. Demonstration af skræmmemidler og midlertidige hegn med hestebånd. Gruppen ønsker, at der findes midler og kan etableres forsøg med aflastningsarealer, som placeres omkring kerneområderne. Arealerne skal tilsås med afgrøder, som primært er attraktive for kronvildt i vækstsæsonen. Der kan evt. opsættes et par strømførende tråde mellem aflastningsarealet og den øvrige landbrugsjord. Efter høst kan hegningen fjernes.
2. Andet	Gruppen har, på grund af den tætte bestand, foreslået ændrede jagttider, således at afskydningen flyttes mere over på hind og kalv, og de yngre hjorte skånes (bilag 2).

7. Øvrige emner	
1. Er der efter hjortevildtgruppens vurdering et fortsat behov for fælles møde og ekskursion for samtlige regionale hjortevildtgrupper?	Ja.
2. Givet fald, har hjortevildtgruppen så forslag til et fagligt hovedtema, eller væsentlige problemstillinger der bør fokuseres på?	Det ville være interessant med erfaringer fra udlandet. På ejendommen Koberg i Sydsverige kører der er stort hjortevildtforskningsprojekt, vi nok kunne lære noget af. Der kan uden tvivl også hentes inspiration syd for grænsen.
3. Er den nuværende organisering af landets hjortevildtforvaltning hensigtsmæssig? Hvis ikke, hvad foreslår hjortevildtgruppen så der bør ske af ændringer?	Organiseringen er fin, da alle interesseparter er repræsenteret. Der er uklarhed omkring gruppernes kompetencer i.f.h.t. lovgivning m.v..
4. Hjortevildtgruppen syntes den nuværende organisation stort set er i orden, hvad kan der så gøres for at arbejdet kan gøres endnu bedre end i dag, hvor de involverede parter er De Regionale Hjortevildtgrupper, Den Nationale Hjortevildtgruppe og Vildtforvaltningsrådet?	Nogle af de generelle retningslinier ”ovenfra”, kan være svære at efterleve på fornuftig vis. Det tages for lille hensyn til de lokale bestandes forskellighed, og hermed handlefrihed. Et eksempel på dette er at ”den nødvendige” afskydning af dyr i områder med meget stor bestand kolliderer med de etiske reglers anbefalinger om max. 1 dyr /25 ha. Dette giver ofte problemer med en generel overholdelse af ”De etiske regler for kronvildtjagt”. Måske skulle der i reglerne tages højde for om der er tale om en bestand under opbygning, en ”optimal”/passende bestand eller en for stor bestand, med mange markskader til følge.
5. Har hjortevildtgruppen interesse i et lokalt møde med Den Nationale Hjortevildtgruppe?	Ja. Vi vil gerne forelægge vores konkrete forslag til en justering af jagttiden i området, hvis det har interesse, samt problemstillingen skitseret ovenfor (afsnit 7 pkt. 4).